

TURKISH JOURNAL OF EDUCATIONAL STUDIES (TURK-JES)

Derginin Sahibi/Owner

Prof. Dr. Kutbeddin DEMİRDAĞ
Fırat Üniversitesi Rektörü

Baş Editör/Chief Editor

Dr. Ayşegül GÖKHAN

Editörler/Editors

Dr. Muhammed ZİNCİRLİ, Dr. Haki PEŞMAN

Dil Editörü/Language Editor

Arş. Gör. Yusuf Celal EROL

Teknik Destek/Technical Support

Müjdat CİRİT

Görsel tasarım/Visual Design

Dr. Tahir ÇELİKBAĞ/ Öğr. Grv. Kainat ÖZPOLAT/ Okt. Öznur AKSOY

İletişim/Communication

Adres/Address: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü/Elazığ-TURKEY

Telefon/phone:+904242370086

e-posta/e-mail: turk-jes@firat.edu.tr

Baskı/Print

Fırat Üniversitesi Basımevi

ISSN:2148-1865

e-ISSN: 2458-8210

TURK-JES, 2014 yılı Ocak Ayından itibaren yılda 3 sayı olarak yayınlanmaktadır.

Dergi Hakkında

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, eğitimde kuram ve uygulama alanlarına yönelik, eğitim alanına katkıda bulunan özgün araştırma makalelerini, denemeleri/derlemeleri ve çevirileri yayınlayan hakemli bir dergidir. Dergide, şu alanlarda yapılmış kuramsal ya da uygulamalı çalışmalar yayınlanır: Eğitim yönetimi, denetimi; eğitim felsefesi, eğitim tarihi ve politikaları; psikolojik danışma ve rehberlik; erken çocukluk ya da okulöncesi eğitimi; özel eğitim; yetişkin eğitimi; eğitimde kullanılan ölçme değerlendirme ve araştırma teknikleri; eğitim teknolojisi; eğitimde program geliştirme ve değerlendirme; fen bilimleri ve matematik eğitimi; güzel sanatlar eğitimi; beden eğitimi; sosyal bilgiler eğitimi; Türkçe eğitimi; yabancı dil eğitimi ve uygulamalı dilbilim. Yayınlanması istenen çalışmalar DergiPark sistemine yüklenmelidir. Çalışmalar mutlaka eğitim alanı ile ilişkili olmalıdır.

Dizinlenme (İndeksler): SOBİAD, Türk Eğitim İndeksi, Researchbib, Index Copernicus, Scientific Indexing Services, Google Scholar, dizinlerinde taranmaktadır.

Turkish Journal of Educational Studies (TURK-JES) yılda üç kez (Ocak, Mayıs ve Ekim) olmak üzere eğitim alanındaki orjinal araştırma makaleleri ve derlemeleri yayınlayan hakemli bilimsel akademik bir dergidir. Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir. Yayımlanan yazıların sorumluluğu tümüyle yazar(lar)a aittir. Her kurumdan ve her ulustan bilim insanlarının yazılarına açıktır. Dergi, çift hakemli değerlendirme sürecini uygulamaktadır. Sunulan makalelerdeki hakemler ve editör tarafından yapılması istenilen düzeltmelerin bir ay içerisinde yapılıp makalenin en son halinin dergi sistemine yüklenmesi gerekmektedir. Dergiye sunulan makalelerin içeriği ve formatı uygun görülmediği takdirde dergi editörleri ve yayın kurulu yayını reddedebilir.

About Journal

Turkish Journal of Educational Studies (TURK-JES) is three issues a year (January, May and October), a peer-reviewed scientific academic journal including original research articles and reviews in the field of education. The publishing language of the journal is Turkish and English. The authors are solely responsible for the ideas and opinions expressed in the articles, of which TURK-JES cannot be held responsible. It welcomes articles by scientists from every institution and nation. TURK-JES administers a double-blind peer review process. Authors are expected to do necessary corrections and return the final version for reconsideration to the secretariat of editorial board when corrections are asked after the blind review of a submitted

manuscript, within one months of receipt. The manuscripts submitted to the journal are refused or send back by the editors or the editorial boards of journal if the format and content is not suitable Journal if the format and content is not suitable.

BİLİM KURULU/EDITORIAL BOARD

Dr. Agustinus BANDUR, Universitas Persada
Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Ahmet TEKİN, Fırat Üniversitesi
Dr. Ahmet Turan SİNAN, Fırat Üniversitesi
Dr. Ali ÜNAL, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Andrina GRANIÇ, University of Split
Dr. Angelica HOBJILA, University of Iași
Dr. Ayşegül GÖKHAN, Fırat Üniversitesi
Dr. Burcu GEZER ŞEN Fırat Üniversitesi
Dr. Ching Sing CHAI, Nanyang Technological University
Dr. Cihad DEMİRLİ, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Dr. Didem KARAKAYA CIRIT, Munzur Üniversitesi
Dr. Erdal CANPOLAT, Fırat Üniversitesi
Dr. Erol ÇİL, Fırat Üniversitesi
Dr. Ferhat BAHÇECİ, Fırat Üniversitesi
Dr. Grosseck GABRIELA, Universitatea de Vest din Timisoara
Dr. Haki PEŞMAN, Fırat Üniversitesi
Dr. Hasan DEMİRTAŞ İnönü Üniversitesi
Dr. Hasan GENÇ, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Hilal KAZU, Fırat Üniversitesi
Dr. İbrahim Yaşar KAZU, Fırat Üniversitesi
Dr. İmam Bakır ARABACI, Fırat Üniversitesi
Dr. İsa KORKMAZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. İsmail TÜRKOĞLU, Fırat Üniversitesi
Dr. Jaime S, University of Chile
Dr. Lilia HALIM, Universiti Kebangsaan
Dr. Martina Matějčėk Rozsypalov Pedagogick fakulta Ostravsk univerzity
Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ, Fırat Üniversitesi
Dr. Milan KUBIATKO, Masaryk University, Slovakiya
Dr. Muhammed TURHAN, Fırat Üniversitesi
Dr. Muhammed ZİNCİRLİ, Fırat Üniversitesi
Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN, Fırat Üniversitesi
Dr. Murat TUNCER, Fırat Üniversitesi
Dr. Mustafa ÇELİKTEN, Erciyes Üniversitesi
Dr. Mustafa UĞRAŞ, Fırat Üniversitesi
Dr. Necati CEMALOĞLU Gazi Üniversitesi
Dr. Necmi GÖKYER Fırat Üniversitesi
Dr. Niyazi ÖZER İnönü Üniversitesi
Dr. Oğuzhan ÖZDEMİR, Fırat Üniversitesi
Dr. Rodrigo LOZANO, University of Leeds
Dr. Seda KERİMGİL ÇELİK Fırat Üniversitesi
Dr. Selçuk AYDEMİR Muş Alpaslan Üniversitesi

Dr. Sevim ÖZTÜRK, İnönü Üniversitesi
Dr. Süleyman Kaan YALÇIN, Fırat Üniversitesi
Dr. Tayfun TUTAK, Fırat Üniversitesi
Dr. Tristan JOHNSON, Northeastern University
Dr. Zülfü DEMİRTAŞ, Fırat Üniversitesi
Dr. Zülfü GENÇ, Fırat Üniversitesi

OCAK 2020 (CİLT:7, SAYI:1) HAKEM LİSTESİ / REFEREES LİST

Dr. Cihat YAŞAROĞLU (Bingöl Üniversitesi)

Dr. Hasan Hüseyin KILIÇ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Dr. İ. Bakır ARABACI (Fırat Üniversitesi)

Dr. İkrım FİLİZ (Muş Alparslan Üniversitesi)

Dr. Yağmur ULUSOY (İnönü Üniversitesi)

Dr. Yasin DEMİR (Fırat Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER/TABLE OF CONTENTS	sayfa aralıkları/ page ranges
<i>Araştırma Türü Makaleler</i>	
Ferhat BAHÇECİ & Ömer ÖZĞAN & Mehmet GEDİKPINAR	1-26
<i>Bilgisayar Teknolojileri Bölümü Öğrencilerinin Bilişim Becerilerinin Öğrenci ve İşveren Açısından İncelenmesi: Dicle Üniversitesi Örneği</i>	
<i>Investigation of Informatics Skills of The Students of The Computer Technologies Department in terms of Students and Employers: Case of Dicle University</i>	
Erdal ZENGİN & A. Halim ULAŞ	27-42
<i>Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştıkları Problemlerin Belirlenmesi</i>	
<i>Identification of Problems Encountered by Classroom Teachers in Foreign Language Teaching</i>	

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 01.08. 2019 Accepted/Kabul: 15.01. 2020 Published/Yayınlanma: 31.01.2020

Bilgisayar Teknolojileri Bölümü Öğrencilerinin Bilişim Becerilerinin Öğrenci ve İşveren Açısından İncelenmesi: Dicle Üniversitesi Örneği

Ferhat BAHÇECİ¹
Ömer ÖZGAN²
Mehmet GEDİKPINAR³

Öz

Bu araştırmada, Meslek Yüksekokulları Bilgisayar Teknolojileri Bölümünde öğrenim gören/mezun öğrencilerin bilişim becerileri yeterlilik düzeyi öğrenci ve sektör bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmanın evrenini; Dicle Üniversitesi Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Bilgisayar Programcılığı programında öğrenim gören öğrenciler (N=630) ve aynı öğrencilerin staj çalışmalarını tamamladıkları kurum veya iş yerleri oluşturmuştur. Çalışma örneklemini ise, Diyarbakır İli, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Dicle Üniversitesi bünyesinde Bilgisayar Teknolojileri Bölümünde bulunan 4 Meslek Yüksekokulu 2. Sınıf öğrencileri (n= 280) ile öğrencilerin staj çalışmalarını yaptıkları kurum veya iş yerlerindeki yöneticiler (n= 60) oluşturmuştur. Uygulanan anketlerin güvenirlik derecesi, öğrenci anketi, işveren anketi, sırasıyla $\alpha=0.869$ ve $\alpha=0,803$ elde edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğrenci ve yönetici görüşleri arasında, öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanabilme becerileri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı incelenmiştir. Hem yöneticiler hem de öğrenciler ile yapılan görüşme ve değerlendirmeler sonucunda “sektörün ihtiyaçlarını karşılama konusunda bilgisayar teknolojileri kullanım becerilerinin Kısmen Yeterli” olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Bilişim becerileri, Mesleki ve Teknolojik Eğitim, Bilgisayar Teknolojileri.*

Investigation of Informatics Skills of The Students of The Computer Technologies Department in terms of Students and Employers: Case of Dicle University

Abstract

In the survey, the level of competence of computer skills of students who have studied or graduated from Computer Technologies Department of Vocational Schools was evaluated in the context of student and sector. The universe of research; The Department of Computer Technology has created students (N = 630) in the Computer Programming program and institutions or workplaces where students completed their internship work. The sample of the study was composed of 4 Vocational School 2nd Year students (n = 280) in the Department of Computer Technologies in Dicle University in the 2016-2017 academic year in Diyarbakır Province and the managers (n = 60) in the institutions or workplaces where students carry out their internships. Reliability grade, student questionnaire, employer questionnaire, $\alpha = 0.869$ and $\alpha = 0.803$ were obtained, respectively. According to research findings; between students and administrators' opinions, there is no significant difference in terms of the ability of students to use information technologies. As a result of the interviews and evaluations made with both managers

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, ferhatb@firat.edu.tr

² Öğretim Görevlisi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilgile Meslek Yüksek Okulu, ömer.ozgan@hotmail.com

³ Doç. Dr. Fırat Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü, mgedikpinar@firat.edu.tr

and students, it has been understood that the skills of using computer technologies are partially sufficient to meet the needs of the sector.

Keywords: Information skills, Vocational and Technological Education, Computer Technologies

1.Giriş

Türkiye'nin nüfus yoğunluğu arttıkça insanların en temel haklarından biri olan eğitim hakkı konusundaki talebin her geçen gün arttığı görülmektedir. Bu artış her bireye eğitim ortamı sağlayabilme problemini de gün yüzüne çıkarmıştır. Bu problemi aşabilmek için önemli ölçülerde Bilgisayar Teknolojileri kullanılmaktadır. Bilgisayar ve İnternet'in yaşamımızın her alanına girdiği bu günlerde eğitim ortamı tercihlerinde bilgisayar ve internette yararlanmak kaçınılmaz bir hal almış ve özellikle internet, öğrencilere hayatları boyunca öğrenme becerilerinin kazandırılmasında önemli bir araç haline gelmiştir (İlhan, 2010).

Bu bağlamda yapılan çalışmalarda, meslek yüksekokullarında (MYO) verilen eğitimin; ulusal ve uluslararası gereksinimler neticesinde gelişen teknoloji ve iş dünyasının ihtiyaçları doğrultusunda analiz edilip, gerekli düzenlemelerin yapılması gerçeği ile karşılaşılmıştır. Çünkü MYO mezunları ilgili sektörlerde tercih edilen ara elamanlar olmakta ve geniş istihdam alanlarını oluşturmaktadır. Türkiye'deki pek çok sanayici/işadamı, ihtiyaç duydukları yeterli bilgi ve beceriye sahip nitelikli elaman temini konusunda ciddi sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bahsedilen konuda çok önemli mesafeler kat edilmiş olmakla birlikte, hala yapılması gereken pek çok çalışma olduğu da bir gerçektir (Alkan, Suiçmez, Aydınkal ve Şahin, 2014).

İşletmeler, hızla gelişen teknolojiye ayak uydurmak, rekabet edebilmek ve amaçlarını gerçekleştirebilmek için nitelikli ara insan gücüne ihtiyaç duymakta, istenilen niteliklerde ara insan gücünü yetiştirmek ise, eğitim kurumlarının özellikle de MYO'ların amaç ve hedefi olmaktadır (Özsoy, 2015).

Temelde MYO'lar Mesleki ve Teknik Eğitim uygulamalarını düzenli yapabilmek adına sanayi sektöründe, ticaret sektöründe, hizmet sektöründe, eğitim sektöründe ve benzeri birçok sektörde işverenin ihtiyaç ve taleplerini karşılamayı amaçlamış, uluslararası rekabetin gerçekleştiği bir ülke konumuna gelmesini sağlayan bireyler yetiştirilmesinde önemli rol alarak katkı sağlamıştır. Genel anlamda Meslek Yüksekokulları her alanda teknolojiden anlayan, teknolojiyi kullanmayı bilen ve teknolojideki yeniliklere açık ara elaman yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Buna ek olarak meslek yüksekokullarında verilen eğitimin sektör açısından incelenip sektörün ihtiyaç duyduğu ara elamanların yetiştirilmesinin günümüz ve yarınlar için önemli olduğu öngörüsüne odaklanmıştır. Araştırmamızda Bilgisayar Teknolojileri Bölümü'nde hala öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanma becerileri ve sektör ihtiyaçlarına ne oranda katkı sağladığı incelenirken, ayrıca bilişim becerilerini yeterli

görüp görmedikleri araştırılmıştır. Bu konuda bilişim sektörünün, ihtiyaç duyduğu elamanların yetiştirilmesi hususundaki önerileri ve eleştirileri de değerlendirilmiştir. (Özgan, 2017).

Araştırmanın evreni, Dicle Üniversitesi Meslek Yüksekokulları bünyesinde bulunan Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Bilgisayar Programcılığı programında 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerden (N=630) ve öğrencilerin staj çalışmalarını tamamladıkları kurum veya iş yerlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise Diyarbakır ili, Dicle Üniversitesi bünyesinde Bilgisayar Teknolojileri bölümü, Bilgisayar Programcılığı programı bulunan 4 meslek yüksekokulu 2. Sınıf öğrencileri (n= 280) ile öğrencilerin staj çalışmalarını yaptıkları kurum veya iş yerlerindeki yöneticilerden (n= 60) oluşmuştur.

Araştırmanın analizinde; uygulanan anketlerin güvenilirlik derecesi, öğrenci anketi, işveren anketi, sırasıyla $\alpha=0.869$ ve $\alpha=0,803$ elde edilmiştir. Toplanan araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel istatistik ve karma anket yöntemi ile frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve t-testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi ise 0,05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğrenci ve yönetici görüşleri arasında, öğrencilerin bilişim becerileri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Hem yöneticiler hem de öğrenciler tarafından, sektörün ihtiyaçlarını karşılama ve bilgisayar teknolojilerini kullanabilme becerileri konusunda “Öğrenciler Kısmen Yeterlidir” ortak sonucu çıkarılmıştır. Bu araştırma, Diyarbakır ili MYO Bilgisayar Teknolojileri Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim becerilerini ortaya koyabilmek ve bu becerilerin sektör ihtiyaçlarını ne kadar karşılayabildiğini saptamak açısından önemlidir.

Araştırmada ‘verilen eğitim seviyesi, eğitim olanakları, öğretim elemanı ve eğitimde kullanılan teknolojik cihazlar yeterli midir ve eğitim programı sektörün ihtiyacını karşılayabilecek düzeyde midir, ne gibi eksiklikler vardır? Öğrenciler bilgisayar teknolojilerini kullanma yetkinliğinde kendilerini nasıl görmektedir, işveren/yönetici öğrenciler (mezun durumda) sektörel ihtiyaçlarının karşılanmasında ne düşünmektedir?’ sorularına cevap aranmıştır.

Araştırma Soruları/Alt Araştırma Soruları ve Hipotezler

Araştırmada ana problem konusu ; “MYO Bilgisayar teknolojileri bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme becerileri açısından sektör ile öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” sorusudur.

&H1 Bu doğrultuda çalışmadaki ana problem ise; “MYO Bilgisayar teknolojileri bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme becerileri açısından sektör ile öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır”.

Bu temel probleme bağlı olarak geliştirilen alt problemler,

- Bilgisayar donanım kullanabilme becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Programlama becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- İşletim sitemleri kurma ve kullanabilme becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Web sitesi hazırlama becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Ofis Programlarını kullanma becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Veri tabanı bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- İnternet ve ağ bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Grafik Tasarım becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? şeklinde sıralanabilir.

Amacımıza ve problemlerimize yönelik oluşturulabilecek hipotezler ve alt hipotezler ise şunlardır:

- H_2 Bilgisayar donanım kullanabilme becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_3 Programlama becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_4 İşletim sitemleri kurma ve kullanabilme becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_5 Web sitesi hazırlama becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_6 Ofis Programları becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_7 Veri tabanı bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_8 İnternet ve ağ bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_9 Grafik Tasarım becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Literatür ve Kavramsal Çerçeve

Mesleki eğitim ile ilgili literatür taraması yapılmakta, üniversiteler ve MYO'lardaki öğrenci sayı durumu karşılaştırılmaktadır.

MYO ile ilgili bazı literatür araştırmaları aşağıda sıralanmıştır;

Karacan (2004) tarafından meslek yüksekokullarında yürütülen staj çalışmalarıyla ilgili olarak yapılan araştırmada meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin bu konudaki fikir, düşünce ve önerileri ortaya konulmuştur. Köse, Gencer ve Gezer. (2007) tarafından, MYO'ya yeni başlayan öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları ve öğrencilerin demografik yönleri araştırılmıştır. Kalay (2010) tarafından, Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi mezunlarının istihdam edilebilirliği, işverenlere göre değerlendirilmesi yapılmıştır. İlhan (2010) tarafından, Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarının görsel ve uzaktan eğitim sistemleri karşılaştırılması üzerine bir çalışma yürütülmüştür. Tektaş (2010) tarafından, MYO öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Tuncer (2011) tarafından, iş yaşamına ara elaman yetiştiren ve bu özelliği nedeniyle de küresel etkilere en çok maruz kalan MYO' da öğrenim gören öğrencilerin gelecek beklentileri değerlendirilmiştir. Samancıoğlu (2011) tarafından, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan öğretmenlerin düzeylerinin teknoloji, cinsiyet, yaş ve branşlara göre etkisi incelenmiştir.

Uysal (2011) tarafından, Türkiye ve AB ülkelerinde mesleki ve teknik eğitim incelenip mesleki ve teknik eğitimin istihdam edilebilirlik üzerindeki etkileri ortaya koyulmuştur. Bahar ve Kaya (2013) tarafından, MYO sosyal programlarına kayıtlı öğrencilerin sınıf, üniversite, bölüm, cinsiyet, bilgisayar kullanma ve internet erişim olanakları gibi bağımsız değişkenler ile öğrencilerin bilgi teknolojilerine yönelik tutumları arasında ilişki olup olmadığı belirlenmiştir. Uluyol (2013) tarafından, MYO öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimine sahip oldukları belirtilirken finansal yönetim ve girişimcilik dersi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri araştırılmıştır. Tanaş (2013) tarafından, Teknik Eğitim Fakültelerinin Teknoloji Fakültesine dönüştürülmesi uygulamasının Delphi tekniğine göre değerlendirmesi yapılmıştır. Özcan (2014) tarafından, özellikle sanayi sektöründe işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu vasıfları, rekabet koşulları ve teknolojik gelişmeler araştırılmıştır. Alkan Vd. (2014) tarafından, MYO'da verilen eğitimin; ulusal ve uluslararası gereksinimler, gelişen teknoloji ve iş dünyasının ihtiyaçları doğrultusunda analizi yapılmıştır. Bolat (2015) tarafından, bazı ülkelerdeki (ABD, Avustralya, Almanya, Fransa, İngiltere ve Japonya) mesleki teknik eğitimin karşılaştırılması yapılmış ve Türkiye için bir model önerisi geliştirilmiştir. Hayytjanova (2015) tarafından, genel lise ve meslek lisesi mezunlarının karşılaştıkları piyasa koşulları incelenmiştir.

Araştırmanın Alanı Hakkında Genel Bilgi

Ülkemizdeki üniversite ve MYO sayıları Şubat 2017 tarihi itibarı ile 112 devlet, 65 vakıf ve 6 vakıf meslek üniversite olmak üzere toplam 183 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerde 846 devlet, 95 vakıf ve 6 vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 947 MYO mevcuttur (Tablo 1) (YÖK, 2017).

Tablo 1. Türkiye’deki Üniversite ve MYO Sayısı

Tür	Devlet	Vakıf	Vakıf Meslek Yüksekokulu	Toplam
ÜNİVERSİTE	112	65	6	183
MYO	846	95	6	947

Türkiye’deki mevcut üniversiteler devlet, vakıf ve vakıf meslek üniversitelerinde eğitim faaliyetlerine göre ön lisans programlarında öğrenim vermektedir. Birinci öğretim, ikinci öğretim, açık öğretim ve uzaktan öğretim türlerinde öğrenim yapılan üniversite program dağılımı 2015-2016 eğitim ve öğretim yılına göre Tablo 2.’de verilmiştir (YÖK, 2017).

Tablo 2. Türkiye’de Mevcut MYO’larındaki Öğrenci Dağılımı

		Devlet	Vakıf	V. Myo	Toplam	
Ön lisans	1.Öğretim	E	364530	38015	6168	408713
		K	235657	43918	7237	286812
	2.Öğretim	E	193103	16436	1902	211441
		K	91353	13715	1575	106643
	Uzaktan Ö.	E	19119	829	379	20327
		K	13014	527	733	14274
Açık Ö.	E	560778	0	0	560778	

K	681438	0	0	681438

Tablo 2’de görüldüğü gibi Mevcut Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrencilerin hem devlet hem vakıf üniversitelerini seçtiği görülmektedir.

2.Yöntem

Dicle Üniversitesi bünyesindeki dört meslek yüksekokulunda Bilgisayar Teknolojileri Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim becerilerinin ortaya konulması ve bu becerilerin sektör ihtiyaçları açısından değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu bölümde üzerinde durulan başlıklar;

- Araştırmanın yöntemi/modeli,
- Evreni ve örnekleme,
- Veri toplama araçları
- Veri analizi şeklinde ele alınmıştır.

Araştırmanın Yöntemi/Modeli

Nicel bir araştırmadır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmış, SPSS 20 programı kullanılarak istatistiksel olarak yorumlanmıştır.

Bu araştırmada bilişim teknolojileri bağlamında;

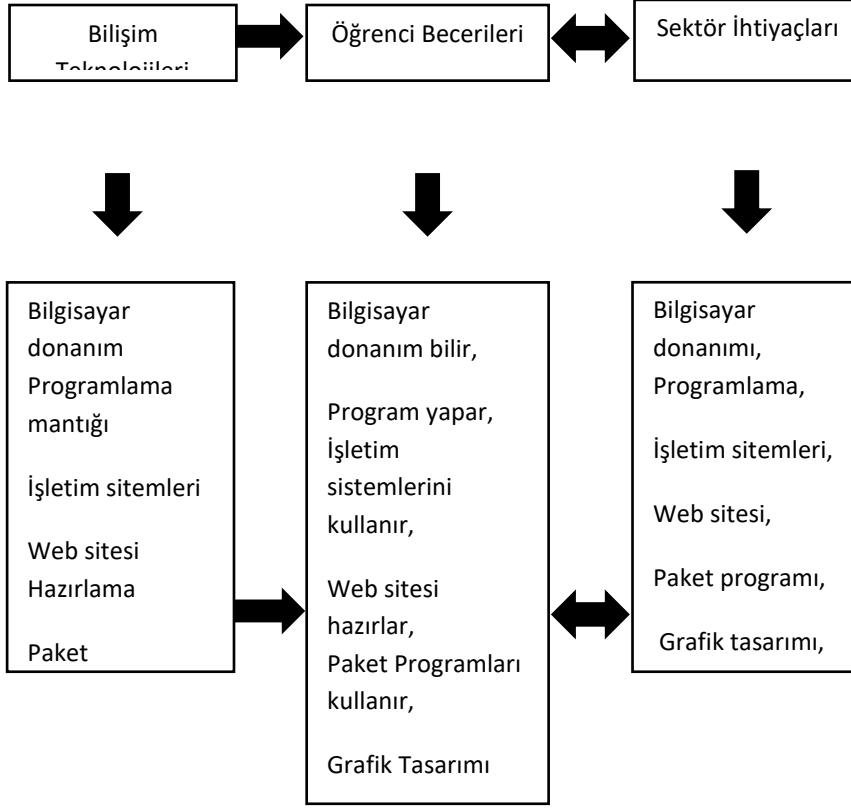
- Bilgisayar donanımı,
- Programlama mantığı,
- İşletim sistemleri,
- Web sitesi Hazırlama,
- Paket Programları,
- Grafik Tasarımı,
- İnternet ve ağ,
- Veri tabanı gibi başlıklar öne çıkarılmıştır.

Bilgisayar teknolojileri bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme becerileri açısından sektör ile öğrenci görüşleri arasında “anlamli farklılık” değerlendirilmiş, ilişki olup olmadığı incelenmiştir.

Bu araştırmada bilişim teknolojileri olarak incelenen kısımları; bilgisayar donanımı, programlama mantığı, işletim sistemleri, web sitesi hazırlama, paket programları, grafik tasarımı, internet ve ağ ve veri tabanı olarak oluşturmaktadır. Öğrenci becerileri bağlamında, öğrencilerin belirtilen teknolojileri kullanma düzeyleri; sektör ihtiyaçları bağlamında ise, sayılan teknolojileri kullanabilen elaman ihtiyacı

araştırmaya konu edilmektedir. Öğrencilerin bilişim beceri düzeyleri ile sektör ihtiyaçları arasında “anlamlı ilişki” olup olmadığı Şekil 1’ de incelenmektedir.

Şekil 1 Öğrencilerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Düzeyleri İle Sektör İlişkisi

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni; Dicle Üniversitesi MYO bünyesinde bulunan Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Bilgisayar Programcılığı programında 2016-2017 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler (N=630) ve anlamlı bir çalışma için öğrencilerin staj çalışmalarını tamamladıkları kamu/özel kurum ve kuruluşlarının tamamından oluşmuştur.

Dicle Üniversitesinde bulunan 11 MYO'dan 4'ünde mevcut olan Bilgisayar Teknolojileri Bölümü araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Birinci öğretim ve ikinci öğretimde bulunan erkek ve kız öğrencilerin sayısal dağılımı detaylı bir şekilde Tablo 2.1' de verilmektedir. Bu çalışma, Dicle Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Bilgisayar Teknolojileri Bölümü ve Bilgisayar Teknolojileri Program'ında öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojileri kullanım becerilerini ortaya koymayı ve bu becerileri sektör ihtiyaçları açısından değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Tablo 3. Dicle Üniversitesi MYO'da Bilgisayar Teknolojileri Bölümü Öğrenci Dağılımı

Bilgisayar Teknolojileri Bölümü	1.Öğretim		2.Öğretim		Toplam
	Erkek	Kız	Erkek	Kız	
Diyarbakır Teknik Bilimleri MYO	69	66	63	47	245
Bismil MYO	-	-	54	27	81
Silvan MYO	45	27	45	21	138
Ergani MYO	51	39	61	24	175
Toplam Kişi Sayısı (Ana Kitle)	165	132	223	119	639

Araştırmanın örnekleme; Dicle Üniversitesinde bulunan Diyarbakır Teknik Bilimleri MYO, Bismil MYO, Silvan MYO ve Ergani MYO olarak 4 MYO'nun Bilgisayar Teknolojileri Bölümü öğrencileri ile oluşmuştur. Öğrenci örnekleme n=280 ve öğrencilerin istihdam edildiği işyeri yöneticileri örnekleme n=60 kişi ile sınırlıdır. MYO'larda Bilgisayar Teknolojileri Bölümü öğrencilerine, ilgili işyerlerine, valilik ilgili birimlerine ayrıca belediyelere, hastanelere, bilişim firmalarına ayrı ayrı hazırlanan anketler uygulanmıştır.

Eğer ana kitle bilirse örneklem sayısı hesaplanabilmektedir. Evrenimizdeki ana kitle N=639 öğrenci alınmakta, sonra örneklem için yeterli sayının hesaplanması yapılmaktadır. Bu işlem için Özdamar'ın (2003) örneklemin en az kaç kişiden oluşması gerektiğini hesaplayan yaklaşım Eşitlik 2.1'de verilmektedir.

Eşitlik 1. Örneklemin Kaç Kişiden Oluşması Gerektiğini Hesaplayan Yaklaşım

$$n = \frac{N.t^2.p.q}{d^2.(N-1) + t^2.p.q}$$

Verilen eşitlikte;

N: Hedef kitledeki birey sayısı (639 öğrenci)

p: incelenen olayın gerçekleşme olasılığı (0,5)

q: incelenen olayın gerçekleşmeme olasılığı (0,5)

t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer (%5 hata payı ile 1,96)

d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatasıdır (%5).

Eşitlik (1) ile örneklem öğrenci sayısı $n = 239$ olarak hesaplanmış ancak daha güvenilir sonuçlar elde etmek için çalışmada $n=280$ olarak kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada anket ve literatür tarama teknikleri kullanılmıştır. Araştırma konusuyla ilgili yazılı kaynakların taranmasından sonra elde edilen bilgilerin MYO öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme becerilerini araştırmak için öğrencilere ve işletme sahiplerine uygulanmak üzere 2 farklı anket hazırlanmıştır (Öğrenci Anketi, İşveren anketi). Anket sorularının hazırlanmasında geçmiş yıllarda yapılan araştırmalardan ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Hazırlanan bu anketler ile öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili beceri düzeyleri ve bu beceri düzeylerinin işletme sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılayabilme durumlarını tespit etmek amaçlanmıştır.

Öğrenci anketinin pilot çalışması Dicle Üniversitesi Diyarbakır Teknik Bilimler MYO öğrencilerinden rastgele seçilen 30 kişi üzerinde uygulanmıştır. İşveren anketinin pilot çalışması ise öğrencilerin staj yaptığı veya mezunların çalıştığı işyeri yöneticilerinden rastgele seçilen 10 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Pilot gruba anket uygulaması sonucunda, iyi anlaşılmayan/yanlış anlaşılmaya sebep olan sorular çıkarılmış bazıları yeniden düzenlenerek ankete son hali verilmiştir. Anketlerin güvenilirlik katsayıları öğrenciler için hazırlanan anket $\alpha=0,866$ yüksek dereceden güvenilirliğe sahip ve yöneticiler için hazırlanan anket ise $\alpha= 0,803$ yüksek dereceden güvenilirliğe sahip olarak SPSS20 programından elde edilmiştir.

Pilot uygulama sonrası yapılan anket çalışmasında öğrenci ve işveren anketinin SPSS20 programıyla verilerin analizi yapılmıştır. Anketlerden elde edilen verilerden sadece araştırmaya konu olan kısımların karşılaştırılması yapılmıştır. Hipotezler oluşturularak anketlerde bilişim becerilerine ait tutumları değerlendirilmiştir. Öğrenci anketinin ilk bölümü kişisel özellikleri belirleyen demografik sorulardan oluşmuştur. Anketin son kısmı ise öğrencilerin okullarda aldıkları eğitime yönelik bilişim teknolojilerini kullanabilme becerilerini ölçen (bilgisayar donanım ve yazılım yetkinliği, bilgisayar donanım parçalarının monte etme becerisi, ofis programlarını kullanma yeterliliği, grafik tasarım kullanma yeterliliği) sorulardan oluşturulmuştur. Yöneticilere uygulanan anket çalışmasının ilk kısmı kişisel

özellikleri belirleyen demografik sorular, anketin son kısmında ise bilişim teknolojilerini kullanabilme becerilerini belirleyen sorular bulunmaktadır.

Araştırmada öğrenci anketi Dicle Üniversitesinde bulunan 4 farklı MYO, Diyarbakır Teknik Bilimleri MYO, Bismil MYO, Silvan MYO ve Ergani MYO Bilgisayar Teknolojileri bölümü öğrencilerine sınıf ortamında uygulanmıştır.

Çalışma grubu; örneklem yeterliliği Eşitlik 1'e göre 239 kişi olarak hesaplanmasına rağmen; araştırmanın güvenilirliğini artırmak ve geçersiz olabilecek anketleri dikkate almamak için 300 adet çoğaltılarak yüz yüze yapılan bu anketlerin 280 tanesi analize uygun bulunmuştur. Ayrıca işletme yöneticilerine uygulanacak olan anket 70 adet çoğaltılarak MYO'dan alınan bilgiler doğrultusunda valilik, belediyeler, sağlık kurumları ve bilgisayar firmaları yetkililerine elden teslim edilerek anketin cevaplanması talep edilmiştir. Daha sonra doldurulmuş anketler kurum ve iş yerlerinden toplanarak ön değerlendirme yapılmış ve bunlar arasından 60 anket analize uygun görülmüştür.

Anketin güvenilirliği için ise Cronbach Alpha katsayısı dikkate alınmıştır. Alfa katsayısının bulunabileceği aralıklar ve buna bağlı olarak da ölçeğin güvenilirlik durumu;

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise anket güvenilir değil,
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise anket düşük güvenilirlikte,
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise anket oldukça güvenilir,
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise anket yüksek derecede güvenilir şekilde değerlendirilmelidir (Özdamar, 1999).

Alpha katsayısı öğrenciler için hazırlanıp uygulanmış, anket sonucu 0,866 çıkmış, yöneticiler için hazırlanıp uygulanan ankette ise 0,803 olarak elde edilmiştir. Bu sonuçlara göre hem öğrenci hem de işveren anketinin yüksek derecede güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada veri elde etmek için, Dicle Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören Bilgisayar Teknolojileri Bölümü öğrencilerinin bilişim teknolojileri kullanım becerilerinin sektör ihtiyaçları açısından değerlendirilmesine yönelik yapılan öğrenci ve işveren anketleri uygulanmıştır. Anketler yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesinde bu amaca yönelik olan SPSS 20 İstatistik Programı kullanılarak verilerin analizi yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde dağılımı, standart sapma, aritmetik ortalama hesaplamalarından, çapraz tablolardan ve t-testi tekniklerinden yararlanılmakta ve p değeri 0,05' ten küçük olanlar arasındaki ilişki önemli sayılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde t-Test ve One-Way ANOVA analizleri kullanılmıştır. t-Test iki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki anlamlı farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılmış. One-Way ANOVA ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde

farklı olup olmadığını test etmek için kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2013). Katılımcıların verilerinin analizi için beşli likert ölçek aralıkları 0,80 (5-1=4, 4/5=0,80) oranında aşağıdaki şekliyle belirtilmiştir.

- Kesinlikle yeterli: 4.20 - 5.00
- Yeterli: 3.40 - 4.19
- Kısmen Yeterli: 2.60 - 3.39
- Yetersiz: 1.80 - 2.59
- Kesinlikle Yetersiz: 1.00 - 1.79

3.Bulgular ve Yorum

Çalışmanın bu kısmında hipoteze ait bilgilere yer verilmiş ve demografik bilgilere değinilmiştir. Meslek Yüksek Okullarının Bilgisayar Teknolojileri Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme yeterliliği ile ilgili hazırlanan anket soruları hem öğrencilere hem de işverene yöneltilmiştir. Alınan cevapların istatistik analizi, ortalama değer, standart sapma, t, z, p, bağımsız iki grup arası farklar içi uygulanan (Independent Samples Test) analizi ve Mann-Whitney U gibi analizler hipotezimize uygulanmış, elde edilen değerler Tablo 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8 ve 4.9 ile verilmiştir.

Ana Problem ve Hipoteze ilişkin bulgular;

Ana problem ve H1 Hipotezi: MYO'ların Bilgisayar Teknolojileri bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme becerileri açısından sektör ile öğrenci görüşleri arasında anlamlı farklılık vardır.

Tablo 4.1 Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerini Kullanabilme Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	280	3,2036	1,04281			
				-1,141	338	0,255
İşveren	60	3,3667	0,80183			

Tablo 4.1 den elde edilen sonuçlara göre bilişim teknolojilerini kullanabilme yetkinliğine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 3,20 Kısmen Yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 3.36 Kısmen Yeterli şeklinde değerlendirilmiştir. p değeri 0,05 den büyük olduğundan anlamlı fark

yoktur. **H1** hipotezi reddedilir. Bu bulguya göre öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme yetkinliğine dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Öğrenci ve işveren ortalama değerlerine göre öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanabilme yetkinliğinde Kısmen Yeterli görülmektedir.

H2 Hipoteze İlişkin Bulgular

H2 Hipotezi: Bilgisayar donanım kullanabilme becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.2 Öğrencilerin Bilgisayar Donanım Kullanabilme Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	n	Ortalama	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	280	3,2571	1,03952	0,165	338	0,869
İşveren	60	3,2333	,88999			

Tablo 4.2 den elde edilen sonuçlara göre bilgisayar donanım kullanabilme yetkinliğine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 3.25 Kısmen Yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 3.23 Kısmen Yeterli görülmüş, $p > 0,05$ olduğundan anlamlı fark yoktur şeklinde yorumlanmıştır. **H2** Hipotezi reddedilir. Bu bulguya göre; öğrencilerin bilgisayar donanım kullanabilme yetkinliği, öğrenci ve işveren görüşleri arasında anlamlı farklılık yoktur.

H3 Hipoteze İlişkin Bulgular

H3 Hipotezi: Programlama becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.3 Öğrencilerin Bilgisayar Donanım Kullanabilme Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	t	sd	p
Öğrenci	280	2,8214	,93723	2,897	338	0,004

İşveren	60	2,4333	,96316

Tablo 4.3 den elde edilen sonuçlara göre programlama becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 2.82 kısmen yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 2.43 yetersiz görülmüştür. $p < 0,05$ olduğundan anlamlı fark vardır. **H3** Hipotez kabul edilir. Bu bulguya göre öğrencilerin programlama becerileri yetkinliği, öğrenci ve işveren görüşleri açısından değerlendirildiğinde anlamlı farklılık vardır.

H4 Hipoteze İlişkin Bulgular

H4 Hipotezi: İşletim sitemleri kurma ve kullanabilme becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.4 Öğrencilerin İşletim Sitemleri Kurma Ve Kullanabilme Becerileri Açısından Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	280	3,0071	1,05746			
				1,816	338	0,070
İşveren	60	2,7333	1,07146			

Tablo 4.4 den elde edilen sonuçlara göre işletim sitemleri kurma ve kullanabilme becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 3.00 Kısmen Yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 2.77 kısmen yeterli görülmüştür. $p > 0,05$ olduğundan anlamlı fark yoktur. **H4** Hipotez reddedilir. Bu bulguya göre öğrencilerin işletim sitemleri kurma ve kullanabilme becerileri, öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur.

H5 Hipoteze İlişkin Bulgular

H5 Hipotezi: Web sitesi hazırlama becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.5 Öğrencilerin Web Sitesi Hazırlama Becerileri Açısından Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	Mann-Whitney U	z	p
Öğrenci	280	2,8607	0,89916			
				6157,000	-3,417	0,001
İşveren	60	2,3667	1,11942			

Tablo 4.5 ten elde edilen sonuçlara göre web sitesi hazırlama becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 2,86 Kısmen Yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 2.36 yetersiz görülmüştür. $p < 0,05$ olduğundan anlamlı fark vardır. **H5** Hipotez kabul edilir. Bu bulguya göre öğrencilerin web sitesi hazırlama becerileri yetkinliğine dair öğrenci ve işveren görüşleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H6 Hipoteze İlişkin Bulgular

H6 Hipotezi: Ofis Programları becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.6 Öğrencilerin Ofis Programları Becerileri Açısından Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	Mann-Whitney U	z	p
Öğrenci	280	3,0071	0,95035	4497,000	-5,875	0,000
İşveren	60	3,9000	1,23096			

Tablo 4.6 dan elde edilen sonuçlara göre ofis programları becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 3,00 Kısmen Yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 3,90 Yeterli olarak görülmüştür. $p < 0,05$ olduğundan anlamlı fark vardır. **H6** hipotezi kabul edilir. Bu bulguya göre öğrencilerin ofis programları becerileri açısından öğrenci ve işveren görüşleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H7 Hipoteze İlişkin Bulgular

H7 Hipotezi: Veri tabanı bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.7 Öğrencilerin Veri Tabanı Bilgi Düzeyi Becerileri Açısından Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	280	2,9500	0,94528	2,705	338	0,007
İşveren	60	2,6000	0,71781			

Tablo 4.7 den elde edilen sonuçlara göre veri tabanı bilgi düzeyi becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 2,95 kısmen yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 2,60 kısmen yeterli görülmüştür. $p < 0,05$ olduğundan anlamlı fark vardır. **H7** Hipotez kabul edilir. Bu bulguya göre Öğrencilerin veri tabanı bilgi düzeyi becerileri açısından, öğrenci ve işveren görüşleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H8 Hipoteze İlişkin Bulgular

H8 Hipotezi: İnternet ve ağ bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4.8 Öğrencilerin İnternet Ve Ağ Bilgi Düzeyi Becerileri Açısından Yetkinliğine İlişkin Dağılım

	N	Ortalama	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	280	3,0929	0,94582	1,905	338	0,058
İşveren	60	2,8333	1,01124			

Tablo 4.8 den elde edilen sonuçlara göre internet ve ağ bilgi düzeyi becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 3,09 kısmen yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 2,83 kısmen yeterli olarak görülmüştür. $p > 0,05$ olduğundan anlamlı fark yoktur. **H8** hipotez reddedilir. Bu bulguya göre Öğrencilerin internet ve ağ bilgi düzeyi becerilerine dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur.

H9 Hipoteze İlişkin Bulgular

H9 Hipotezi: Grafik Tasarım becerileri açısından öğrenci ile sektör görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 3.9 Öğrencilerin grafik tasarım becerileri açısından yetkinliğine ilişkin dağılım

	N	Ortalama	Ss	t	Sd	p
Öğrenci	280	3,3857	1,02713			
				0,130	338	0,897
İşveren	60	3,3667	1,05713			

Tablo 4.9 dan elde edilen sonuçlara göre grafik tasarım becerileri açısından öğrencilerin görüşlerinin ortalama değeri 3,38 Kısmen Yeterli ve işveren görüşlerinin ortalama değeri 3,36 Kısmen Yeterli olarak görülmüştür. $p > 0,05$ olduğundan anlamlı fark yoktur. H9 hipotez reddedilir. Bu bulguya göre Öğrencilerin grafik tasarım becerileri ile ilgili olarak öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırma Sonuçları ve Tartışma

H1 hipotezi, araştırmanın temel konusudur. Öğrenciler ve işverenlerin aynı görüşü paylaştıkları anlaşılmaktadır. Öğrenci ile işveren Öğrencileri Bilişim Becerileri konusunda Kısmen Yeterli görmüştür

H1 hipotezi reddedilir. 0,25 p değeri 0,05 den büyük olduğundan anlamlı fark yoktur. Bu sonuca göre Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerini Kullanabilme yetkinliğine dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Bu konuda öğrenci ile işverenin fikri Kısmen Yeterli 'dir şeklinde ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın alt hipotez ve sonuçları;

Hipotezlere Göre Elde Edilen Sonuçlar

H2 Hipotezi reddedilir. 0,86 p değeri 0,05 den büyük olduğundan anlamlı fark yoktur. Bu sonuca göre öğrencilerin bilgisayar donanım kullanabilme yetkinliğine dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Öğrenci ile işveren öğrencilerin donanım becerilerini Kısmen Yeterli olarak görmüşlerdir.

H3 Hipotez kabul edilir. 0,004 p değeri 0,05 den küçük olduğundan anlamlı fark vardır. Bu bulguya göre öğrencilerin programlama becerileri açısından yetkinliğine dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık vardır. Öğrenciler programlama becerilerini Kısmen Yeterli görürken işven öğrencinin programlama becerilerini Yetersiz görmüşlerdir.

H4 Hipotez reddedilir. 0,07 p değeri 0,05 den büyük olduğundan anlamlı fark yoktur. Bu sonuca göre Öğrencilerin işletim sistemleri kurma ve kullanabilme becerileri dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Öğrenci ile işveren öğrencilerin işletim sistemleri kurma ve kullanabilme becerilerini Kısmen Yeterli olarak görmüşlerdir.

H5 Hipotez kabul edilir.0,001 p değeri 0,05 den küçük olduğundan anlamlı fark vardır. Bu sonuca göre Öğrencilerin web sitesi hazırlama becerileri açısından yetkinliğine dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık vardır. Öğrenciler Web sitesi hazırlama becerilerini Kısmen Yeterli görürken işven öğrencinin Web sitesi hazırlama becerilerini Yetersiz görmüşlerdir.

H6 hipotezi kabul edilir.0,0 p değeri 0,05 den küçük olduğundan anlamlı fark vardır. Bu bulguya göre öğrencilerin ofis programları becerileri açısından öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık vardır. Öğrenciler Paket Programlama becerilerini Kısmen Yeterli görürken işven öğrencinin Paket Programlama becerilerini Yeterli görmüşlerdir.

H7 Hipotez kabul edilir.0,007 p değeri 0,05 den küçük olduğundan anlamlı fark vardır. Bu bulguya göre Öğrencilerin veri tabanı bilgi düzeyi becerileri açısından öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık vardır. Öğrenci ile işveren öğrencilerin veri tabanı bilgi düzeyindeki becerilerini Kısmen Yeterli olarak görmüşlerdir.

H8 hipotez reddedilir. 0,058p değeri 0,05 den büyük olduğundan anlamlı fark yoktur. Bu bulguya göre Öğrencilerin internet ve ağ bilgi düzeyi becerileri dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Öğrenci ile işveren öğrencilerin internet ve ağ bilgi düzeyindeki becerilerini Kısmen Yeterli olarak görmüşlerdir.

H9 hipotez reddedilir. 0,89 p değeri 0,05 den büyük olduğundan anlamlı fark yoktur. Bu bulguya göre öğrencilerin grafik tasarım becerileri dair öğrenci ve işveren görüşleri açısından anlamlı farklılık yoktur. Öğrenci ile işveren öğrencilerin grafik tasarım becerilerini Kısmen Yeterli olarak görmüşlerdir.

Öğrenci ve İşveren Anketine Yeterlilik Sonuçları

Öğrenciye göre, Bilgisayar Teknolojileri kullanma, programlama, işletim sistemleri kurma ve kullanabilme, web sitesi hazırlama, paket program kullanma, veri tabanı ve grafik tasarımı maddelerinde 2.60 - 3.39 Aralığında bulunduğundan Kısmen Yeterli görülmüştür. İnternet ve ağ bilgi düzeyi becerileri ise 3.41 üzerinde olduğundan Yeterli olarak değerlendirmiştir.

İşverene göre Programlama ve Web sitesi hazırlama becerisinde 1.80-2.59 Aralığında olduğu için Yetersiz olarak değerlendirildi. Bilgisayar donanımı ve İşletim siteleri kurma ve kullanabilme becerisi, Veri tabanı, Grafik Tasarımı, İnternet ve ağ bilgi düzeyi becerisi 2.60-3.39 Aralığında olduğundan Kısmen Yeterli olarak kabul edilmiş, Paket Programları Kullanma becerisi 3,9 ortalama ile Yeterli bulunmuştur.

Araştırmanın Önerileri

Bilgisayar teknolojileri becerilerini geliştirmeye yönelik öneriler;

Öğrencilerin bilgisayar teknolojileri becerilerini geliştirmek için uygulamalı eğitimin artırılması gerektiği düşünülmektedir. Öğrencilerin günümüz teknolojilerini takip edebilmesi için projeler kapsamında ekonomik olarak desteklenmesi gerekmektedir.

Bilgisayar donanım becerilerini geliştirmeye yönelik öneriler;

Bilgisayar donanım parçalarını anlattıktan sonra her bir öğrenciye uygulama fırsatı verilerek maketler üzerinde uygulama yapılmalıdır. Teknik servis kurulup uygulama atölyeleri oluşturulması sağlanmalıdır.

Programlama mantığı beceresi geliştirmeye yönelik öneriler;

Öğrencinin eğitim sonunda küçük bir yazılım projesi geliştirmesi için her bir öğrenciye imkân vermek gerekmektedir. Verilen eğitim sonrasında farklı programlama dilini öğrenebilme ve kullanma yetisi kazandırılmalıdır.

İşletim siteleri becerileri hakkında öneriler;

Her öğrenci için işletim sistemi formatlama uygulaması, işletim sistemi çöken bilgisayarın verilerini kurtarma uygulaması gibi konularda öğrenci deneyimini artırıcı faaliyetler düzenlenmelidir.

Web sitesi Hazırlama beceresi geliştirmeye yönelik öneriler;

Her öğrencinin eğitim sonunda web ortamında bir site yapıp yayınlamasına imkân verilmelidir.

Paket Programları beceresi geliştirmeye yönelik öneriler;

Word, Excel Access, PowerPoint gibi paket programların kullanım alanlarına göre uygulamaların yapılmasına imkân verilmelidir.

Grafik Tasarımı beceresi geliştirmeye yönelik öneriler;

Öğrencinin eğitim sonunda proje olarak kitap, broşür, gazete, dergi vb. grafik tasarımlarının geliştirmesi için her öğrenciye fırsatlar tanınmalıdır.

İnternet ve ağ bilgi düzeyi beceresi geliştirmeye yönelik öneriler;

Hastane, belediye, üniversite vb. büyük kurumların internet ve ağ yapısında çalışan personellerin bilgilerinden yararlanmak amacıyla öğrencilere konferans seminer, panel vb. etkinlikler hazırlanmalıdır.

Veri tabanı bilgi düzeyi beceresi geliştirmeye yönelik öneriler;

Hastane, belediye, üniversite vb. büyük kurumların veri tabanı hazırlayan personellerinin bilgilerinden yararlandırmak için öğrencilere konferans seminer, panel vb. etkinlik düzenlenmelidir.

5. Kaynakça

- Alkan, R. M., Suiçmez, M., AYDINKAL, M., & Şahin, M. (2014). Meslek yüksekokullarındaki mevcut durum sorunlar ve bazı çözüm önerileri, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 4, 133-140
- Bahar, E. ve Kaya, F. (2013). Meslek yüksekokulu sosyal programlar öğrencilerinin bilgi teknolojileri kullanımlarına yönelik tutumları, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3,70-79
- Bolat, Y. 2015. *Türkiye’de mesleki - teknik eğitimin mevcut durumu ve farklı ülkelerle karşılaştırılması* (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). İlişkisiz Ölçümlerde Ortalama Puanların Karşılaştırılması. Ş. Büyüköztürk, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (s. 39-56). Ankara: Pegem Akademi.
- Hayytjanova, A. (2015). *Türkiye’de meslek yüksekokulu eğitiminin alanlara göre getirileri* (Yüksek Lisans Tezi), Sabancı Üniversitesi, İstanbul.
- İlhan, F. Ö. (2010). *Mesleki ve teknik eğitimde uzaktan eğitim ile geleneksel eğitimin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kalay, M. (2010). *Mesleki ve teknik eğitim fakülteleri mezunlarının istihdam edilebilirlik becerilerinin işveren görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karacan, S. ve Karacan, E. (2004). Meslek yüksekokullarında (myo) yapılan staj uygulamalarına ilişkin bir araştırma: kalite ve verimlilik için iş yerleri – myo işbirliğinin gereği, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8 / 2: 168-184.
- Köse, S., Gencer, A.S. ve Gezer, K. (2007). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgisayar ve İnternet kullanımına yönelik tutumları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 44-54.
- Özcan, V. (2014). *Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim ile istihdam ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Gediz Üniversitesi, İzmir.
- Özdamar, K. (1999) *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi* 1. Kaan Kitabevi, Eskişehir
- Özdamar, K. (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özgan, Ö. (2017). *Meslek yüksekokulu bilgisayar teknolojileri bölümü öğrencilerinin bilişim teknolojilerini kullanma becerilerinin sektör ve öğrenci açısından değerlendirilmesi* (Diyarbakır ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Özsoy, C. E. (2015). Mesleki eğitim - istihdam ilişkisi: Türkiye’de mesleki eğitimin kalite ve kantitesi üzerine düşünceler, *Electronic Journal of Vocational Colleges- 4. UMYOS Özel Sayısı*.
- Samancıoğlu, M. (2011). *Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında teknoloji entegrasyonunun değerlendirilmesi* (Doktora Tezi), Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

- Tanaş, R. (2013). *Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasının delphi tekniğine göre değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Elâzığ.
- Tektaş, M., Tektaş, N. (2010). MYO öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, ?-?.
- Tuncer, M. (2011). Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6/2, 935-948.
- Uluçay, O. (2013). Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Gölbaşı meslek yüksekokulu örneği, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 349-372.
- Uysal, Y. O. (2011). *Mesleki teknik eğitimin istihdam edilebilirliğe etkisi ve ısparta imalat sanayi örneği* (Yüksek Lisans Tezi), SDÜ, Isparta.
- YÖK, (2017), Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden ...01.2017 tarihinde alınmıştır.

Extended Abstract

1. Introduction

One of the most fundamental rights of the people as the population density increases, Turkey's demands for the right to education have increased with each passing day. This increase also brings up the problem of providing an educational environment for each individual. In order to overcome this problem, Computer Technology is used in important measure. In these days when computers and the internet have entered into every field of our life, it has become inevitable to use the computer and the internet in educational environments. The Internet has become an important tool for students to acquire learning skills throughout their lives (İlhan, 2010).

The education given at vocational schools (Vocational Schools) it has come to the day that the necessary arrangements have to be made in order to analyze the needs of developing technology and business world due to national and international requirements. Vocational school graduates are the preferred intermediates in the relevant sectors and constitute a wide range of employment areas. Many industrialists in Turkey / businessman, have serious difficulties in the supply of qualified element, have sufficient knowledge and skills they need to represent their experiences. It is also true that there are still many works to be done, with very important distances covered in this regard (Alkan et al.2014).

Purpose of the research; it is seen that the education given in Vocational Schools is examined from the perspective of the sector and the cultivation of intermediate elements needed by the market is important for today and tomorrow. In our research, it was investigated whether the students who are studying in the Department of Computer Technology are able to use the information technology and how they provide the sector needs and whether they have enough knowledge skills in terms of the students. The education given at Vocational Schools has examined whether the students have enough informatics skills in terms of the sector. The Informatics Sector has made suggestions for raising the elements needed by the market. (Özgen, 2017).

The universe of your research; The Department of Computer Technologies, which is part of Dicle University Vocational Schools, is composed of students (N = 630) who are studying in 2016-2017 academic year in the program of computer programming and the institutions or offices where students complete their internship work.

The sample of the research is; Diyarbakır Province, Department of Computer Technologies at Dicle University, 4 vocational high school students with computer programming program (n = 280) and administrators (n = 60) in the institutions or work places where students have their internship work.

In the research analysis; Reliability grade, student questionnaire, employer questionnaire, $\alpha = 0.869$ and $\alpha = 0.803$ were obtained, respectively. Descriptive statistic and mixed questionnaire method, frequency, percentage, arithmetic mean and t-test were used in the analysis of collected research data. The level of significance was accepted as 0,05.

According to research findings; it was observed that there was no meaningful difference between students' and administrators' opinions in terms of their knowledge skills. Both managers and students have seen enough of the students to meet the needs of the industry and the skills of computer technology.

Research importance; It is important for the students who are studying in the Department of Computer Technologies to be able to demonstrate their knowledge skills and to determine how well these skills can meet their sector needs.

The level of education, training facilities, teaching staff and technological equipment used in education are sufficient and the training program is sufficient to meet the needs of the industry. What are the shortcomings? How do students see themselves in their ability to use computer technology, and what do they think about meeting the sectoral needs of employers and administrators? Answering the questions

2. Method

It's a quantitative research. As a descriptive survey model, questionnaire method was used and statistically interpreted using SPSS 20 program. A significant difference between the sector and student views was assessed in terms of the ability of students learning in computer technology to use information technologies.

Questionnaires and literature search techniques were used in the research. Two different questionnaires were prepared to apply to the students and business owners in order to investigate the skills of Vocational students to use information technologies after the searching of related research resources. (see Student Survey, Employer survey). In the preparation of the questionnaires, the researches and expert opinions of the past years have been utilized. With these surveys prepared, it was aimed to determine the skill levels of students about information technologies and the situations where these skill levels can meet the needs of business owners.

The Pilot Study of the Student Survey was conducted on 30 randomly selected students from the Dicle University Diyarbakır Technical Science Vocational School students. The pilot survey of the employer survey was carried out with 10 randomly selected students from internships of the students or from the managers of the graduates. As a result of pilot study, questions that are not understood or misunderstood are extracted and some are rearranged and finalized. The reliability coefficients of the questionnaires were obtained from the SPSS20 program with $\alpha = 0,866$ high reliability for students and high reliability for $\alpha = 0,803$ prepared for managers.

In the questionnaire study after the pilot study, the data of the student and employer questionnaire were analyzed with the SPSS20 program. Only the results of the surveys were compared. Hypotheses were formed and the attitudes of the informatics skills were evaluated in the questionnaires. The first part of the Student Survey consists of demographic questions that measure personal characteristics. The final part of the questionnaire was directed at questions that measured the ability of students to use instructional technologies in education (computer hardware and software competence, ability to install computer hardware components, ability to use office programs, ability to use graphic design). The first part of the questionnaire survey conducted by the managers is demographic questions that measure personal characteristics. In the last part of the questionnaire, there are questions that determine the ability to use information technologies.

Working Group; Although the sample adequacy is calculated as 239 according to Equation (2.1); In order to increase the reliability of the survey and not to take into consideration the irrelevant questionnaires, 280 of these 300 replicated face-to-face surveys were found to be suitable for analysis. In addition, the questionnaire, which will be applied to the business managers, is replicated and requested to be answered by the governors, municipalities, health institutions and computer companies in the direction of the information obtained from the vocational schools. The completed questionnaires are then collected from the institutions and workplaces, and 60 of them are eligible for analysis.

Student and employer questionnaires were applied to evaluate the skills of the students in computer technology in terms of sector needs in order to obtain data in the research, Computer Technologies Department students studying at Dicle University Vocational Schools. Analysis of the data was carried out using the SPSS 20 Statistical Program for this purpose in analyzing the data obtained through questionnaires. In the analysis of the data, frequency, percentage distribution, standard deviation, arithmetic mean calculations, cross tabulation and t-test techniques are used and the relation between those with p value less than 0.05 is regarded as important.

3. Result And Discussion

The H2 hypothesis is rejected. There is no significant difference when 0.86 p is greater than 0.05 d. According to this result, there is no significant difference in terms of student and employer opinions regarding the ability of students to use computer hardware. The students and the employers have seen that the hardware skills of the students are partially sufficient.

H3 Hypothesis is accepted. There is a significant difference when 0.004 p is smaller than 0.05 pt. According to this finding, there is a significant difference in terms of student and employer opinions regarding the competence of students in terms of programming skills. While the students see the programming skills as partially adequate, they found the programming skills of the student who was working poor.

H4 The hypothesis is rejected. There is no significant difference when 0.05 p is greater than 0.05. According to this result, there is no significant difference in terms of student and employer opinions about the ability of students to set up and use operating systems. The student and employer have seen the skills of the students to set up and use the operating systems as partly sufficient.

H5 Hypothesis is accepted. There is a significant difference when 0.001 p value is smaller than 0.05. According to this result, there is a meaningful difference between student and employer opinions regarding the competence of the students in terms of web site preparation skills. Students have seen the Website preparation skills partially inadequate while they have seen the website preparation skills of the student who is working.

The H6 hypothesis is accepted. There is a significant difference when the value of 0.0 p is smaller than 0.05. According to this finding, there is a meaningful difference between the students' and employers' opinions regarding the skills of students' office programs. Students have seen enough of the Packet Programming skills of the student who is working while seeing the Packet Programming skills partially adequate.

H7 Hypothesis is accepted. There is a significant difference when 0.0076 p value is smaller than 0.05. According to this finding, there is a meaningful difference between the students and the employers in terms of the knowledge level of the students. Students and employers have seen that the knowledge of students at the knowledge level of the database is partially sufficient.

The H8 hypothesis is rejected. There is no significant difference in terms of students' and employers' opinions regarding the students' internet and network knowledge skills according to this finding. Students and employers have seen that the students' internet and network knowledge skills are partially sufficient.

The H9 hypothesis is rejected. There is no significant difference when 0,89 p value is greater than 0.05 denier. According to this finding, there is no significant difference in the students 'and employers' opinions regarding the graphic design skills of the students. Students and employers have seen that graphic design skills of students are partially sufficient.

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 25.06. 2019 Accepted/Kabul: 15.01. 2020 Published/Yayınlanma: 31.01.2020

**Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştıkları
Problemlerin Belirlenmesi***

Erdal ZENGİN¹
A. Halim ULAŞ²

Öz

Bu araştırmada amaç, ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde (İngilizce) karşılaştıkları problemleri tespit etmektir. Bu araştırmanın bir diğer amacı ise, Türkiye’de yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunları öğrenci, öğretmen, öğretim programı ve yönetime göre belirlemek ve ikinci yabancı dil öğretiminin daha etkili ve yararlı olmasını sağlayacak öneriler geliştirmektir. Sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde yaşadıkları problemleri belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada veriler, sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilmiştir. Görüşme yapılan sınıf öğretmenleri görüşlerini özgür bir şekilde ifade etmiş, görüşme esnasında katılımcıyı yönlendirici herhangi bir ifade kullanılmamıştır. Araştırma, 2016-2017 öğretim yılında Elazığ, Bitlis, Bingöl illerinde bulunan 18 İlkokulda görev yapan toplam 130 sınıf öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin İngilizce dersini öğretirken yaşadıkları sıkıntıları belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmaya katılanların % 45.1 i erkek, % 56.9 bayan öğretmenlerden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, Yabancı Dil Öğretimi, Sınıf Öğretmenleri, İlkokul

**Identification of Problems Encountered by Classroom Teachers in Foreign
Language Teaching**

Abstract

The purpose of this research is to identify the problems faced by Classroom Teacher in foreign language teaching (English). Another objective of this research student of the problems encountered in foreign language teaching in Turkey, teachers, identify training programs and by management is to develop proposals to ensure that more effective and useful second language teaching. In this research, which aims to identify the problems that classroom teachers experience in teaching foreign languages, the data are derived from the opinions of classroom teachers. Classroom teachers freely expressed their views during interview and no expressions directing the participant were used during the interview.. The research was conducted on a total of 130 classroom teachers working in 18 primary schools in Elazığ, Bitlis, Bingöl provinces during 2016-2017 school year. This research aims to determine

¹ Araştırma Görevlisi, Fırat Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, ezengin@firat.edu.tr

² Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, halimulas@atauni.edu.tr

* Bu çalışma, 27. uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi, 16-17-18-19-20-21-22 Nisan 2018, Çankaya / ANKARA’da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

the distresses that classroom teachers experience while teaching English lessons. 45.1% of the participants were male and 56.9% were female teachers.

Keywords: Foreign Language, Foreign Language Teaching, Classroom Teachers, Primary School

1. Giriş

Eğitimli bir toplumun geleceğe güvenle bakacağı kaçınılmazdır. Her konuda eğitim, bilginin, yeteneğin ve deneyimlerin gelişimini sağlayacaktır. İlköğretimde verilen temel eğitim, bilgi ile birlikte öğrencilerin davranışlarını etkilemektedir. Toplumdaki diğer örgütlerin yanında en az onlar kadar hatta en ön sırada yer alan kuruluşların başında eğitimin yuvası olarak nitelendirebileceğimiz okullar gelmektedir. Eğitimin, örgütün tutumunda rol oynayan faktörlerin başında, öğretmen ve yöneticiler gelmektedir (Üste ve Meslek, 2007; Gökyer ve Zincirli, 2011). Öğretmen ve yöneticilerin eğitim faaliyetleri içindeki rolü ciddi bir öneme sahiptir. Eğitimin bir parçası olarak düşünülen dil öğretimi sürecinde de önemli bir yere sahip olan öğretmenlerin, dil öğretimi sürecini önemseyerek devam ettirmeleri gerekir. Dil öğretimi her yaşta ve her düzeyde uygulanabilen fakat oldukça ciddiye alınması gereken bir süreçtir. Erken yaşta dil öğretimi ülkemizde son yıllarda çok büyük bir önem kazanmaktadır. Dünyanın küçük bir köy haline dönüştüğü günümüzde dil öğrenme yaşı 5-6 yaşlarına kadar inmektedir.

Türkiye’de 1997 yılından itibaren benimsenen erken yaşta yabancı dil öğrenimi, dünyada pek çok örneği olan erken yaşta iki dilli eğitim-öğretim sürecine geçiş niteliğinde olup, ardında yatan birincil neden, bugüne kadar yapılan birçok araştırmada, ikinci dile başlama yaşının söz konusu dili öğrenmede en belirleyici etken olmasıdır. Bu bağlamda, çocuk yaşta ikinci bir dil öğrenmeye başlayanların yetişkinlerle karşılaştırıldığında hemen her zaman daha başarılı oldukları görülmüştür (Oyama, 1978; Patkowski, 1980, Krashen, Scarcella, & Long, 1982; Singleton, 1989; Johnson & Newport, 1989-1991; Slavoff & Johnson, 1995; Nunan, 2003). Kimi araştırmacılar çocuğun bu başarısını, ikinci dil öğreniminde kritik bir öğrenme yaşının olduğu biçiminde günümüzde de tartışıla gelen varsayımlarla açıklamaya çalışmışlardır. (bkn. Lenneberg, 1967; Asher & Garcia, 1969; Oyama, 1978).

Bireyler dil öğretimi için yapısal olarak hazırbulunuşluk düzeyi ile ve dili etkin hale getirecek şekilde, genetiksel bir yapı ile dünyaya gelirler. Fakat çocukların dil öğretimi açısından avantajlı bir şekilde dünyaya gelmiş olmaları, onların çevresel etmenlerden etkilenmeden dil eğitim ve öğretim sürecini tamamlayacaklarını düşünmek doğru bir tespit olamaz. Sonuçta dil denilen olgu sosyolojik etmenlerin bir sonucu olarak edinilir. Birey dil ediniminde, hem yapısal olarak doğuştan gelen kazanılmış bir edinimin etkisi ile hem de sosyal faktörlerin etki etmesi ile süreci tamamlama eğilimi gösterirler (Ülgen ve Fidan, 1997). Çünkü bu süreç; “Ana dili başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve

bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir” olarak tanımlanabilir (Aksan, 2000:81, Zanden, 1997).

Yabancı dil öğrenmenin sebepleri, kişiden kişiye değişen bireysel hedefler, değişik toplumların kültürlerine duyulan ilgi, toplum içinde daimi veya sürekli olmayan bir ilerleyişte görülen bir zorunluluk, meslek yaşamı boyunca gelişme ve yükselme isteği ve eğitim kurumunun müfredatına dayalı olarak eğitim görme durumu olarak tanımlanabilir (Harmer, 1991). Ülkemizdeki mevcut durum düşünüldüğünde, bu sebeplerin içinde ötekilerine nazaran en önemli yabancı dil öğrenme sebebi, eğitim kurumlarımızda, üniversite eğitimine kadar ve oda dahil olmak üzere İngilizce dil eğitiminin belli bir oranda zorunlu olarak verilmesidir. Öyle ki, Milli Eğitim Bakanlığı (2006) ve Türkiye İstatistik Kurumu (2007) verilerine göre, ülkemizde ilköğretim düzeyinde yaklaşık olarak 11 milyon, orta öğretimde ve meslek okullarında yaklaşık altı milyon ve yüksek öğretimde yaklaşık iki milyon öğrenci mevcut olup, farklı öğrenim 82 aşamalarında milyonlarca öğrenci, dil öğrenme çabası içerisinde bulunmaktadır. Bu sayıya, diğer amaçlara bağlı olarak dil öğrenenlerin eklendiği düşünüldüğünde, bahsedilen sayı daha da artmaktadır. Ülkemizde 1997-98 eğitim-öğretim yılından itibaren yabancı dil öğretimi ilköğretim 4.sınıfta başlanmakta, daha sonraki kademelerde ikinci yabancı dil, istek doğrultusunda takviyeli yabancı dil dersleriyle devam etmektedir. Fakat 2012’de değişerek 4+4+4 olan eğitim sistemimizde İngilizce dersi ilköğretim 2.sınıf müfredatına girmiştir (Resmi Gazete, 2012).

Küreselleşmenin etkisiyle ikinci dilin öğrenilmesi daha önem kazanmıştır. Uluslararası diller her geçen gün insanların hayatında yer almaktadır.(Aybek , 2015). Günümüzde yabancı dil öğrenmek gerek eğitim, gerekse eğitim istihdam açısından en önemli unsur haline gelmiştir. Eğitim, yeni kuşakların toplumda yerlerini almaya hazırlarken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine yardım etme etkinliğidir (Oğuzkan, 1993: 61). Başaran (1994: 77) eğitimi, etkileşim halindeki kuvvetlerin ürünü şeklinde açıklamaktadır. Genç (1990: 67)’e göre ise dil, belli bir toplumda yaşayan bireylerin duygu, düşünce, ihtiyaç ve yaşantılarını açıklamak için ortaklaşa kullandıkları sözlü ve yazılı semboller kümesidir. Kültürümüzde dilin çok önemli bir yere sahip olduğu gerçeğini hatırla tutarak, ülkemizde yabancı dil eğitim ve öğretiminin çağdaşlaşma, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıktığı ve geliştiğini vurgulamak gerekir (Songün, 1983:102).

İşlevsel bir karşılığı olan yabancı dilin pratik olarak uygulanabilir, yabancı dil öğretiminde çağdaşlığı temele alan bir program anlayışını ve program geliştirme araştırmalarına bir süreklilik kazandırılmasını gerekli kılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde modern yöntem ve tekniklerin kullanılması, yabancı dil öğretim teknolojisinin ilerlemesinde pozitif bir etki yapacağı ve daha nitelikli bir programın işe koşulmasını sağlayacak, yabancı dilin edinilmesinde öncesinde bu duruma engel teşkil eden problemlerin minimize edilmesini sağlayacaktır (Yaşar, 1990, s.94-95).

2. Yöntem

Bu araştırmanın amacı, ilkokul da görev yapan sınıf öğretmenlerin yabancı dil öğretiminde yaşadıkları problemlerin neler olduğunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma tarama modelinde olup betimsel bir nitelik arz etmektedir. Araştırma Bitlis, Elazığ, Bingöl ilinde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında ilkokul görev yapan 130 öğretmen üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada veriler anket yoluyla elde edilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma amaç, ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde (İngilizce) karşılaştıkları problemleri tespit etmektir. Bu araştırmanın bir diğer amacı ise, Türkiye’de yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunların öğrenci, öğretmen, öğretim programı ve yönetim göre belirlemek ve ikinci yabancı dil öğretiminin daha etkili ve yararlı olmasını sağlayacak öneriler geliştirmektir.

Araştırmanın Önemi

Ülkemizde yabancı dil öğreniminde yüksek oranda harcamalar yapılmakta ve zaman sarf edilmektedir. Yabancı dil bilmek kişinin özgeçmişinde artı olsun diye değil bir amaç doğrultusunda olmalıdır. Gereksiz yere yabancı dil öğrenmek büyük bir ekonomik kayıptır.

Dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin başarılı olabilmesi için kullanılan özelliklerinin yanı sıra, hedef kütlenin kişisel özellikleri öğretimin yapıldığı çevrede konuşulan dil, ekonomik ve sosyal durum gibi bir takım faktörlerin de göz önünde bulundurularak yöntemlerin kullanım özelliklerinin hedef kitleye uyarlanması ve geliştirilmesi gerektiği göz önünde bulundurularak bu çalışmanın bu alana önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırma 2015-2016 yılında Bitlis, Elazığ, Bingöl illerinde görev yapan sınıf öğretmenleri üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın örnekleme ise 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bitlis, Elazığ, Bingöl illerinde görev yapan toplam 130 sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırma örnekleminde yer alan iller ve okullar şu şekildedir; *Bitlis İlinde*; Zübeyde Hanım İlköğretim Okulu, Dörtağaç Köyü İlkokulu, Şehit Ergin Komut İlköğretim Okulu ,Tobb İlköğretim Okulu; *Bingöl İlinde*; Atatürk İlkokulu, Arslanbeyli İlkokulu, 28 Ağustos İlkokulu, Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, Vali Kurtuluş Şişman Türk İlkokulu, Ankara Büyükşehir İlkokulu, Mustafa Kemal İlkokulu, Fatih İlkokulu, Yeşilyurt İlkokulu, Gazi İlkokulu; *Elazığ İlinde*; Dumlupınar İlkokulu, Atatürk İlkokulu, Murat İlkokulu Yavuz Sultan Selim İlkokulu.

Verilerin toplanması ve Analizi

Sınıf öğretmenlerinin yabancı öğretiminde yaşadıkları problemler üzerine ilişkin veriler, farklı illerde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinden elde edilmiştir. Verileri elde etmede toplam 20 maddeden oluşan 5'li likert türü ölçekten faydalanılmıştır. Araştırmada elde edilen verileri çözümlemede SPSS paket programından faydalanılmış olup, araştırma yüzde, frekans ve aritmetik ortalama teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Demografik verilere dayalı görüşler arası anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar arasında t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın yapıldığı il durumlarına göre genel dağılımı

İl	F	%
Bitlis	20	15,2
Bingöl	68	52,3
Elazığ	42	32,3
Toplam	130	100

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %15, si Bitlis ilinde, %52.3 ü Bingöl ilinde, %32,3 ü Elazığ ilinde yaşayan öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya katılanların cinsiyet durumlarına göre genel dağılımı

Cinsiyet	F	%
Erkek	56	43,1
Kadın	74	56,9
Toplam	130	100

Tablo 2 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin % 43,1 inin erkek ,% 56,9 u da kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 3. Araştırmaya katılanların mesleki kıdemlerine göre genel dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%

1-5 yıl	21	16,2
6-10 yıl	51	39,2
11-15 yıl	37	28,5
16-20 yıl	11	3,5
21 yıl ve üstü	10	7,7
Toplam	130	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin % 16,2 nin 1-5 yıl, % 39,2 nin 6-10 yıl, % 28,5 11-15 yıl, % 3,5 16-20 yıl ve % 7,7 sininde 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya katılanların mezun oldukları yükseköğretim türüne göre genel dağılımı

Yükseköğretim Türü	f	%
Öğretim okulu	12	9,2
Eğitim enstitüsü	10	7,7
Eğitim fakültesi	96	73,8
Diğer	12	9,2
Toplam	130	100

Tablo 4 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin % 9,2 sının Öğretim okulu % 7,7 sının Eğitim enstitüsü, %73,8 in Eğitim fakültesi ve % 9,2 sının diğer fakültelerden mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan sınıf Öğretmenlerin yabancı dil öğretiminde yaşadıkları problemlere ilişkin Görüşleri

Madde No	İFADELER						\bar{X}	SS
		Tamamen K.(%)	Katlıyorum (%)	Kısmen K.(%)	Katılmıyorum(%)	Hiç K.mıyor(%)		
1	İlkokullarda İngilizce ders saati açısından yeterlidir.	16,2	27,7	22,3	16,2	17,7	3,08	1,34
2	İlkokulda 2. Sınıfta İngilizce ders öğretimine olumlu bakıyorum.	30,0	33,8	18,5	8,5	9,2	3,66	1,24
3	İngilizce öğretimi açısından kendimi yeterli buluyorum.	12,3	29,2	23,8	19,2	15,4	3,03	1,26

4	İngilizce öğretimi için okulda yeteri kadar materyal bulunmaktadır.	8,5	23,3	30,2	17,1	20,9	2,81	1,24
5	İngilizce öğretiminde okuma becerilerine gereken önemi vermekteyim.	16,4	35,2	25,0	12,5	10,9	3,33	1,21
6	İngilizce öğretimine branş öğretmenleri girmelidir.	51,2	15,7	18,9	8,7	5,5	3,98	1,24
7	İngilizce öğretiminde görsel materyalleri yeteri kadar kullanıyorum.	8,7	25,4	40,5	14,3	11,1	3,06	1,09
8	Dil öğretiminde değerlendirme yazılı sorularla yapılmalıdır.	22,5	26,4	25,6	15,5	10,1	3,35	1,26
9	Öğrencilerin öğrendikleri dili uygulayabilecekleri-/kavrayabilecekleri ortamlar bulunmaktadır.	14,0	14,0	21,7	28,7	21,7	2,69	1,33
10	İngilizce öğretiminde dinleme becerilerine gereken önemi vermekteyim.	16,9	32,3	24,2	19,4	7,3	3,32	1,17
11	İngilizce ders kitapları öğrenci seviyesine uygundur.	12,7	34,1	32,5	12,7	7,9	3,30	1,09
12	İngilizce öğretimine 2. Sınıfta başlanmamalıdır.	20,3	6,4	19,5	20,3	23,4	2,89	1,45
13	İngilizcenin yazıldığı gibi okunmamasından dolayı problem yaşıyorum.	31,2	25,6	23,2	8,8	11,2	3,56	1,31
14	Öğrencilerin okudukları dili pratiğe dökebilecekleri ortamlar mevcuttur.	10,9	14,0	25,6	22,5	27,1	2,58	1,31
15	İngilizce öğretiminde konuşma(telaffuz etme) Becerisi kazandırmada zorlanıyorum.	24,4	27,6	26,0	15,0	7,1	3,47	1,21
16	Oyun yoluyla İngilizce öğretiminde gereken verimi alabiliyorum.	18,4	32,0	31,2	12,0	6,4	3,44	1,11
17	Dil öğretiminde değerlendirme sözlü olarak Yapılmalıdır.	20,3	31,2	27,3	14,1	7,0	3,43	1,16
18	İlkokullarda uygulanan İngilizce müfredatı öğrenme açısından yetersizdir.	18,3	23,8	29,4	24,6	4,0	3,27	1,14
19	Sınıf öğretmenleri İngilizceye yeteri kadar hak İm değerlidir.	26,4	24,8	25,6	10,9	12,4	3,41	1,32
20	Sınıf Öğretmenleri etkili İngilizce öğretimi için yeteri düzeyde eğitim almaktadır.	8,7	11,8	20,5	25,2	33,9	2,36	1,29

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenin 4.madde olan ‘‘ilkokullarda İngilizce ders saati açısından yeterlidir’’ görüş maddesine ‘‘ kısmen katılıyorum’’ (x=3,08) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Araştırmada görülen bu oran öğretmenlerin İngilizce dersine ayrılan süreyi yeterli gördükleri ama bu sürenin daha fazla olabilir şeklinde görüş bildirmektedirler. Sürenin daha uzun olması durumunda yabancı dil öğretimi sürecinin daha kolay ve öğretim açısından daha verimli olacağı düşünülmektedir. Katılımcıların çoğunun bu görüşte olduğu savunulabilir.

Tablo 5 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin 2.madde olan “ ilkokulda 2. Sınıfta İngilizce ders öğretimine olumlu bakıyorum” görüş maddesine “ katılıyorum “ (x=3,66) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Araştırmada görülen bu oran öğretmenlerin İngilizce ders öğretimine 2. sınıfta başlamasına olumlu baktıkları görülmektedir. Katılımcıların, dil öğretimi erken yaşlarda öğretilmeye başlandığında, bireyin ikinci bir dili kolay bir şekilde edinebileceği düşüncesinden dolayı bu görüşü savunmuş olma durumları vardır.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 3. Madde olan “ İngilizce öğretimi açısından kendimi yeterli buluyorum” görüş maddesine “ kısmen katılıyorum” (x=3,03) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu oran sınıf öğretmenlerinin İngilizce ders öğretiminde kendilerini yeteri kadar donanımlı görmemektedirler. Bu veri, sınıf öğretmenlerinin lisans ve lisans eğitimi öncesi mezun oldukları orta öğretim kurumlarının yabancı dil ile eğitim verme düzeylerinden kaynaklanan bir sonuç olarak düşünülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 4. Madde olan “ İngilizce öğretimi için okulda yeteri kadar materyal bulunmaktadır” görüş maddesine “ kısmen katılıyorum “ (x=2,8) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu oran sınıf öğretmenlerinin İngilizce öğretimi için okulda yeteri kadar materyal bulamadıkları görülmektedir. Eğitim kurumlarının fiziksel olarak birbirinden farklı olduğu düşüncesi göz önüne alındığında, bu tespitin eğitim kurumlarının sahip olduğu olanakların farklılaşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 5. Madde olan “ İngilizce öğretiminde okuma becerilerine gereken önemi vermekteyim” görüş maddesine “ kısmen katılıyorum” (x=3,33) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu oran araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin İngilizce dersi için okuma becerisine yeteri düzeyde önem vermektedirler. Sınıf öğretmenlerinin bu görüşe kısmen katılmalarının altında yatan sebeplerin çeşitli olduğu düşünülmek ile beraber, eğitim-öğretim için ayrılan sürenin yetersizliği ve verilen derslerin çeşitli olması, katılımcı öğretmenlerin, çocuğu zorlanma düzeyine ilişkin farklı görüşlerde olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanları 6 .madde olan “İngilizce öğretimine branş öğretmenleri girmelidir” görüş maddesine “ katılıyorum” (x=3,98) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran öğretmenlerin İngilizce dersine branş öğretmenlerinin girmesiyle öğrencilerin verim alacaklarını düşündükleri görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin lisans

düzeyinde aldığı İngilizce eğitimi göz önüne alındığında, sınıf öğretmenlerinin, bu derse konuya hakim ve bu dersin eğitimini almış olan eğitimcinin girmesini istedikleri düşüncesine sahip oldukları düşünülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 7. Madde olan ‘‘İngilizce öğretiminde görsel materyalleri yeteri kadar kullanıyorum’’ görüş maddesine ‘‘kısmen katılıyorum’’ (x=3,06) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran öğretmenlerin görsel materyalleri oldukça az kullandıkları görülmektedir. Katılımcıların derse karşı olan ilgi ve bu derse yönelik aldıkları eğitimin düzeyi bu sonuca etki ettiği düşünülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 8.madde olan ‘‘ dil öğretiminde değerlendirme yazılı sorularla yapılmalıdır’’ görüş maddesine ‘‘ kısmen katılıyorum’’ (x=3,35) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran öğretmenlerin değerlendirme soruların hem yazılı olarak hem de farklı teknikler kullanılarak değerlendirilebilir görüşü belirtilmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 9. Madde olan ‘‘ öğrencilerin öğrendikleri dili uygulayabilecekleri /kavrayabilecekleri ortamlar bulunmaktadır’’ görüş maddesine ‘‘ kısmen katılıyorum’’ (x=2,69) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran öğretmenlerin öğrenciler için uygun ortamlar pratik yapabilecekleri ortamlar bulunmadığını görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 10.madde olan ‘‘İngilizce öğretiminde dinleme becerilerine gereken önemi vermekteyim’’ görüş maddesine ‘‘ kısmen katılıyorum’’ (x=3,32) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran öğretmenlerin dinleme becerilerine önem verme durumlarının bu derse karşı olan ilgilerine göre farklılaştığını göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 11.madde olan ‘‘ İngilizce ders kitapları öğrenci seviyesine uygundur’’ görüş maddesine ‘‘kısmen katılıyorum’’ (x=3,30) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu oran sınıf öğretmenlerin İngilizce dersi için hazırlanan kitapların ilkökul öğrencilerinin seviyesine uygunluğunu, konuya karşı olan bilgi düzeylerinin ve ders materyallerinin nasıl olması gerektiği konusundaki fikir derinlik düzeylerinin farklılaştığını göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 12.madde olan ‘‘ İngilizce öğretimine 2.sınıftan başlanmamalıdır’’ görüş maddesi ‘‘ kısmen katılıyorum’’ (x=2,89) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu orana göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerin hem 2.

Sınıfta başlanmalı hem de anaokulunda, 1. sınıfta ya da 3. sınıfta başlanabilir görüşü belirtilmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 13.madde olan ‘ İngilizenin yazıldığı gibi okunmasından okunmamasından dolayı problem yaşıyorum ‘ görüş maddesine ‘ katılıyorum ‘ ($x=3.56$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu oran sınıf öğretmenlerinin İngilizcenin okunması ve yazılmasının farklı oluşundan dolayı yüksek düzeyde problem yaşadıkları göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerin 14.madde olan ‘ öğrencilerin okudukları dili pratiğe dökebilecekleri ortamlar mevcuttur’ görüş maddesine ‘ katılmıyorum ‘ ($x= 2,58$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu oran sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin İngilizceyi pratiğe dökebilecekleri ortamların olmadığı görüşünü savunmuşlardır.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 18.madde olan ‘ ilkokullarda uygulanan İngilizce müfredatı öğrenme açısından yetersizdir’ görüş maddesi ‘ kısmen katılıyorum ($x=3,27$) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran uygulanan müfredatın İngilizce öğretimi için öğretmenlerin bazıları yeterli görmesi, bazılarının da yetersi görmesi, bu konunun öğretmenler açısından önem düzeyinin farklılaştığını göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 19.madde olan ‘ sınıf öğretmenleri İngilizceye yeteri kadar hakim değillerdir’ görüş maddesine ‘ katılıyorum ‘ ($x=3,41$) düzeyinde görüş bildirmektedir. Bu oran sınıf öğretmenlerinin İngilizce dersine hakim olmadıklarını göstermektedir. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin, İngilizce dersine yönelik lisans ve lisans eğitimi öncesi aldıkları yabancı dil eğitiminin yetersiz olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılanların 20’nci madde olan ‘ sınıf öğretmenleri etkili İngilizce öğretimi için yeteri düzeyde eğitim almaktadırlar‘ görüş maddesine ‘ katılmıyorum’ ($x=2,36$) düzeyinde görüş belirtmektedirler. Bu oran sınıf öğretmenlerinin gereken İngilizce eğitimini almadıkları göstermektedir. Lisans düzeyinde, sınıf öğretmenleri haftalık 3 saat İngilizce dersi görmektedirler. Bu durum katılımcıların böyle bir görüşü beyan etmede etkili olduğu düşünülmektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin %51.2 si İngilizce öğretimi dersine branş öğretmenlerinin girmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin İngilizce dil öğretimine ikinci sınıftan itibaren başlamasına olumlu baktıkları görülmektedir. Buda gösteriyor ki sınıf öğretmenleri İngilizce öğretimi konusunda sıkıntı yaşadıklarından dolayı branş öğretmenlerinin derse girmesine öğrencilerin ve dil öğretimini daha erken yaşlarda almalarına olumlu baktıkları tespit edilmiştir. Oğuz (2006) çalışmasında; ilköğretim İngilizce öğretmenlerinin öncelikle İngilizce Öğretmenliği mezunu olan kişilerden seçilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu alandan mezun olanların ihtiyacı karşılamaması durumunda İngiliz Dili ve Edebiyatı, Amerikan Dili ve Edebiyatı bölümlerinden mezun olan öğretmenlere “Öğretmenlik Sertifikası Dersleri” almaları şartı ile öğretmenlik yapma olanağı verilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Ayrıca Bayyurt (2012) ve Oğuz (2006) çalışmasında; erken yaşta İngilizce öğrenen çocuklara yönelik ders verebilecek öğretmenlerin de gereken formasyonu almış donanımlı öğretmenler olması gerektiğini ifade edilmiştir. Bununla ilgili olarak da ideal bir eğitim öğretim programında öğretmenin yeri ve önemi bir kez daha vurgulanmıştır.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, İngilizce ders kitaplarının öğrenci seviyesine uygun olmadığı görüşü saptanmıştır. Bununla birlikte İngilizce öğretimi için uygulanan müfredatın yeterli olmadığı görülmektedir. Sınıf öğretmenleri, İngilizce öğretimi için görsel materyalleri orta düzeyde kullandıkları anlaşılmaktadır. Görsel materyaller, öğrencilerin öğrenme becerilerine geliştirici düzeyde etkisi olduğu için, görsel materyallerin daha fazla kullanması öğrencilerin öğrenmeleri açısından olumlu sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Bayyurt (2012) ve Oğuz (2006) çalışmasında; İngilizce öğrenen çocuklara yönelik müfredat geliştirmesi ve içerik olarak erken yaşta dil eğitimini alacak olan çocukların özelliklerine uygun düzenlemeler yapılması gerektiğini vurgulamıştır.

Araştırmanın sonucunda, sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine öğrettikleri yabancı dili uygulayabilecekleri ortamların bulunmadığını öne sürdükleri tespit edilmiştir. Bu yüzden okullarda öğretilen İngilizce dilinin kalıcı olmadığı düşünülmektedir. İngilizce öğrenecek olan çocukların bu dili etkin olarak kullanacakları ortamın olmadığı elde edilen veriler aracılığı ile saptanmıştır. Bir dilin geliştirilmesi ve daha doğru kullanılması için bu dili kullanacak ve konuşacak uygun ortamların oluşturulması gerekmektedir. Oğuz’a (2002) göre yabancı bir dilin öğrenilmesinde güçlüklerin aşılması için önemli uygulamalardan birisinin dilin yaşandığı ortamın yaratılması ya da o dilin yaşandığı yerde dilin öğrenilmesidir. Yılmaz ve Babacan (2015) da, dil öğretiminde dilin aktif kullanımının sağlanması, dil öğretiminin çok uyaranlı eğitim ortamları ile desteklenmesini güçlüklerin aşılması için gerekli görmektedirler.

Bu sonuçlar ışığında şu önerileri yapmak mümkündür;

1. Yabancı dil öğretiminde, öğreticilerin yabancı dilinin sesletim özelliklerine ve gramer yapısı bilgisine, öğretim yöntem ve yaklaşım bilgisine sahip, donanımlı olmaları gerekmektedir. Bunun için Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığının ortak bir çalışma ile her okula gerekli olan yabancı dil eğitimcisinin atanmasını sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.
2. Yabancı dil olarak öğretilen dilin, sahip olduğu ses çeşitliliği kadar öğrencinin ana dilinde yer alan ses çeşitliliği de öğretimde belirleyici olmaktadır. Bunun için yabancı dil öğretiminde dil alanında uzmanlaşmış branş öğretmenlerinin görevlendirilmesi gerekmektedir.
3. Okullarda okutulan yabancı dil ders kitaplarının içeriği ve görsel seviyesi, öğrencinin gelişim durumuna ve ilgilerine uygunluğu kontrol edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin seviyesine uymayan, ilgilerini çekmeyen ve görsel açıdan yetersiz olan ders materyalleri geliştirilmelidir.
4. Çalışmada elde edilen sonuca göre, dil öğretiminin erken yaşlarda başlaması çocukları dile karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayacağı tespit edilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, dil öğretiminin ilkokul kademesinin ikinci sınıfından itibaren verilmesi, çocuğu dil öğrenmeye hazırlayacağı düşünülmektedir. Bunun için dil öğretimin başladığı sınıf düzeyinin ikinci sınıf olarak düzenlenmesi gerektiği önerilmektedir.

5. KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2000). Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim. (1), *TDK Yayınları*: Ankara.
- Asher, J., & Garcia, R. (1969). The optimal age to learn a foreign language. *Modern Language Journal*, 53, 334- 341.
- Aybek, B. (2015). İlkokul ikinci sınıf İngilizce dersinin İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 10(15), 67-84
- Aydın, S. ve Zengin, B. (2008). Yabancı dil öğreniminde kaygı: Bir literatür özeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.
- Başaran, İ. E. (1994). *Eğitime Giriş*, Kadioğlu: Ankara,
- Bayyurt, Y. (2012). 4+ 4+ 4 Eğitim sisteminde erken yaşta yabancı dil eğitimi. *Yabancı Dil Eğitimi Çalıştayı, Hacettepe Üniversitesi, Ankara*
- Genç, Ş. (1990). *Çocuk Gelişim*. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayını: Ankara,
- Gökkyer, N. & Zincirli, M. (2011). The perceptions of advisors and social club representative students on the level of realization of social club activities performed. *E - journal of New World Sciences Academy*, 6 (2), 1836 - 1851.

- Harmer, J. (1991). *The practice of English Language Teaching*. Longman Publishing, New York
- İlter, B. G., & Sühendan, E. R. (2007). Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi Üzerine Veli Ve Öğretmen Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 21-30.
- Johnson, J., ve Newport, E. (1989). Critical period effects in second language learning: The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language. *Cognitive Psychology*, 21, 60-99.
- Johnson, J.S., ve Newport, E.L. (1991). Critical period effects on universal properties of language: The status of subadjacency in the acquisition of a second language. *Cognition*, 39, 215-258.
- Krashen, S., Scarcella, R., ve Long, M. (1982). *Child-adult differences in second language acquisition*. Rowley, MA: Newbury House.
- Lenneberg, E.H. (1967). *Biological foundations of language*. New York: Wiley.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2006). Türkiye Eğitim İstatistikleri, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara. <http://sgb.meb.gov.tr/daireler/istatistik/istatistik.html>
- Nunan, D. (2003). The impact of English as a global language on educational policies and practices in the Asia-Pacific region. *TESOL Quarterly*, 37(4), 589-613.
- Oğuz, A. (2002). Üniversitelerdeki öğretim elamanlarının yabancı dili geliştirme güçlükleri. *Eğitim ve Bilim*, 27 (125), 17-27.
- Oğuz, K. E. (2006). İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 1-25.
- Oğuzkan, F. (1993). Eğitim terimleri sözlüğü. *Emel Matbaacılık: Ankara*
- Oyama, S. (1978). The sensitive period and comprehension of speech. *Working Papers on Bilingualism*, 16, 1-17.
- Patkowski, M. (1980). The sensitive period for the acquisition syntax in a second language. *Language Learning*, 30, 449-472.
- Resmi Gazete (11 Nisan 2012). 28261 Sayılı Nüsha.
- Singleton, D. (1989). *Language acquisition: The age factor*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Slavoff, G. R. ve Johnson, J. S. (1995). The effects of age on the rate of learning a second language. *Studies in Second Language Acquisition*, 17, 1-16.
- Songün, R. (1983). Doğu Anadolu Orta Dereceli Okullarda İngilizce Öğretmen, Öğrencilerinin öğretim, öğrenim ve ilişkileri, *Türk Dili Dil Öğrenim Özel sayısı*, ss 102, Ankara
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2007). Yüksek Öğretim İstatistikleri, <http://www.tuik.gov.tr>
- Ülgen, G. ve Fidan, E. (1997). Çocuk Gelişimi. *Millî Eğitim Basımevi: İstanbul*
- Üste, R. B. ve Meslek, İ. (2007). İnsan Hakları Eğitimi ve İlköğretimdeki Önemi. *Ege Akademik Bakış / Ege Academic Review*. 7(1), 295-310
- Yaşar, Ş. (1990). Yabancı dil öğretiminde çağdaş program anlayışının benimsenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 89-96

Yılmaz, F. ve Babacan, G. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Podcast kullanımı. International Periodical For *The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 10/3,1153-1170

Zanden, J. W. W. (1997). Human Development. (Sixth Edition). *The Mc.Graw-Hill Companies*: New York

Extended Summary

In the last century, it has become inevitable for the transportation and communication tools to reduce the distance between the countries and the inter-people relations and interactions inevitably brought to the agenda and it became inevitable to learn the language of the communities that interacted in parallel with this issue. In the world, the negative consequences of foreign language teaching in our country continue to be a topic of discussion in contemporary issues. In our country, the inability to motivate people and wrong methods in practice in educational institutions have caused a serious bias in teaching foreign languages to the society.

In Turkey, except for the preparatory classes in high school and foreign language education in private schools, foreign language in educational institutions, usually English, German and French are given to students two hours a week as a second language. Literature studies and field studies have led to the conclusion that problems arising from different troubles in foreign language teaching can be encountered.

The purpose of this research is to identify the problems faced by primary school teachers in foreign language teaching (English). Another objective of this research is to identify the problems encountered in foreign language teaching according to student, teacher, curriculum and management in Turkey and to develop suggestions that will make the second foreign language teaching more effective and useful. In this research, which aims to identify the problems that classroom teachers experience in teaching foreign languages, the data are derived from the opinions of classroom teachers. Classroom teachers freely expressed their views during interview and didn't used any expression to guide the participant during the interview.

The research was conducted on a total of 130 classroom teachers working in 18 primary schools in Elazığ, Bitlis, Bingöl provinces during 2016-2017 school year. This research aims to determine the distresses that classroom teachers experience while teaching English lessons. 45.1% of the participants were male and 56.9% were female teachers.

A 5-point Likert-type questionnaire consisting of 20 items was used to obtain the data. In addition, in order to increase the reliability and validity of the study, open-ended materials were given at the end of the questionnaire with the expert opinion, and those with different views from the teachers were also asked to fill this part. The data obtained from the research were used in the SPSS package program and evaluated using percentage, frequency and arithmetic mean techniques. As a result of the research; it has been detected that classroom teachers look positively towards the teaching of English at the beginning of the second semester in primary school. However, classroom teachers expressed the need

for English language teachers to enter English classes. In addition, classroom teachers have stated that they have problems because of the fact that English is not read as written.

Again, classroom teachers have stated that they are having problems due to the fact that students do not have an environment where they can practice foreign languages. However, as a result of the research, it has been determined that classroom teachers are not as dominant as English speakers. One of the results obtained in the research was that classroom teachers partially participated in the availability of English teaching hours and the availability of materials as much as they could in school for teaching English. In addition, it is another data obtained as a result of the research, in which the participants partially participated in the importance of giving importance to the listening skills of the students in English language teaching, the evaluation of language teaching with written questions, the suitability of the English textbooks to the level of the student and the insufficiency of the English curriculum applied in primary schools in terms of learning. In the analysis of the open-ended problem that was asked in the research, it was determined that some solutions were proposed by the participants in order to solve the problems. A few of these proposals are, for example, that It would be more beneficial for English teachers to attend the classes as a branch teacher in terms of teaching. It is necessary to develop materials in foreign language teaching and use it in educational institutions. At the end of the research, various suggestions were presented to the practitioners.